

Programa de Diversificació Curricular Aula Oberta

Intervenció en l'àmbit sociolingüístic | Orientació personal, acadèmica i Professional des del DOP

Eva Mària Pujol Pons

Memòria Final del Practicum II

Desembre 2014

Aula 7

Consultor: Santiago Estefan Vanacloig

L'orientació és "un procés continu, que ha de ser considerat com part integrant del procés educatiu, que implica a tots els educadors i que ha d'arribar a totes les persones, en tots els seus aspectes i durant tot el cicle vital" (Bizquerra-Alzina, 1998. p.9).

"Tota Orientación és Educativa perquè en ella no es preten resoldre els problemes a un subjecte sinó ajudar-lo perquè sigui capaç de resoldre'ls" (Garcia falso, 1982)

Agraïments:

Vull agrair als professionals del S.I.Badalona i especialment al meu tutor del centre, Marcel, per la seva ajuda i recolzament incondicional, gràcies per haver estat obert i crític davant les meves propostes, per esbojarrades que hagin estat i per demostrar-me tanta professionalitat i humanitat.

Gràcies també a la UOC i al meu consultor i tutor, Santiago i Alicia que amb les vostres paraules m'heu encoratjat a seguir endavant en el meu procés.

Mil gràcies a tots als que al llarg de la meva llicenciatura m'heu recolzat i ensenyat: consultors, companys d'aula, especialment a tu, Xenia, gràcies per passar pel meu camí.

I sobretot gràcies a tots els meus amics i familiars, especialment al Carles, company i amic, per la vostra paciència i estima i per no donar-me l'esquena quan no he pogut assistir amb la meva presència a tantes i tantes reunions i festes!

Han estat un parell d'anys llargs i durs, de molt treball, esforç, constància i nervis, però... a la fi, ja sóc aquí amb la Llicenciatura pràcticament a les mans i un cor plè de noves il·lusions i projectes.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement -No comercial- Compartir 3.0 de *Creative Commons*. No se'n permet còpia, distribució i comunicació pública ni ús comercial, cal citar sempre l'autoria a la distribució de les possibles obres derivades que es faci amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a: [licencia de Creative Commons Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada 3.0 Unported](#)

INDEX:

1. Introducció.....	Pàgs. 4-6
2. Descripció del projecte de pràctiques (metes i objectius previstos).....	Pàgs. 6-11
3. Context de la intervenció: descripció i anàlisi.....	Pàgs. 12-18
4. Fonamentació teòrica i legal.....	Pàgs. 18-24
5. Modificacions del pla de treball previst.....	Pàgs. 24-25
6. Exposició, anàlisi i dissecció dels resultats.....	Pàgs. 25-27
7. Conclusions.....	Pàgs. 27-29
8. Bibliografia i Webgrafia.....	Pàgs.29-30
9. Annexos complementaris.....	Pàgs. 31

1. INTRODUCCIÓ

Els fenòmens que estan irrompen en la nostra societat en tots els àmbits (polítics, econòmics, familiars, socials, educatius...) impulsa als joves i adolescents a plantejar-se noves formes de vida. És un fet que avui en dia es viu a una velocitat vertiginosa i en constants canvis socials i personals que els adolescents poden percebre com una amenaça, sentir-se desorientats a l'hora de confegir la seva identitat i escollir i optar pel seu futur acadèmic i/o professional.

L'actual context sociodemogràfic i cultural, demana a crits una avaluació de necessitats educatives i veritables accions, per fer front als nous fenòmens i problemes (segregació, xenofòbia, depressions, violència, bulliing, absentisme, abandó prematur de l'escolarització...) que irrompen amb força i transformen el món educatiu, posant en perill la convivència en els centre i dificultant l'acreditació dels estudis obligatoris. Seguint les paraules de Asier Huegun Burgos i Pello Aramendi Jauregi¹, la convivència en els centres reflexa aspectes preocupants (manifestacions destacables de violència dels centres ubicats en les zones més marginals) on cada cop hi ha un perfil d'alumnes amb més problemes de conducta i una manca de supervisió familiar.

L'Educació Secundària Obligatòria té entre les seves finalitats fonamentals transmetre a tots els alumnes elements bàsics de la cultura, formar l'alumnat per a que assumeixin els seus deures i exerceixin els seus drets, entendre i interioritzar els valors universalment dessitjables com el diàleg, la cooperació, la solidaritat, rebutjar la violència i els prejudicis de qualsevol tipus, enfortir les capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i amb la relació amb els altres, desenvolupar la inciativa personal i la capacitat de prendre decisions (de manera crítica), assumir responsabilitats i preparar-los per la incorporació a la vida activa o per a la seva incorporació a la formació postobligatòria, llavors... com pot ser que, actualment, hi hagin tants problemes de convivència i que molts alumnes presentin un baix rendiment acadèmic (accentuat per un grau elevat de desmotivació) que no és capaç d'assolir el nivell de rendiment mig esperat per la seva edat, i per tant, no aconsegueix el títol acadèmic obligatòri al finalitzar la secundària? El fracàs escolar, no depèn únicament dels alumnes, sinó que és un problema en el que intervenen diversos factors, i alguns d'ells de gran complexitat.

Amb aquest conext, una de les preocupacions de les polítiques educatives d'aquests darrers anys són les altes taxes de **fracàs educatiu**, vinculat entra d'altres a l'**absentisme**, dels alumnes escolaritzats en ESO, i no és d'estranyar veient els resultats de les darreres edicions de les proves internacionals PISA (on s'ha avaluat lectura, matemàtiques i ciències) i que són una mostra de que Espanya segueix "anclada" a la cua de la UE en Educació. Continuem "anclats" en un desenvolupament curricular disciplinar, centrat en les assignatures, continuen havent mancances de formació adequada, del professorat, per abordar el currículum des de perspectives interdisciplonars, les

¹ Huegun, Asier i Aramendi, P. (2008): *la motivación de los estudiantes de Educación secundaria*. Punt edu. Pp.22-24. Veure: <http://www.cipes.org/articulos/06%20-%20La%20motivacion.pdf>

estratègies d'ensenyament aprenentatge desenvolupades a l'aula segueixen centrades fonamentalment en l'exposició del docent (rol de font d'informació) en perjudici dels mètodes actius i indagadors, seguim treballant continguts molt teòrics (conceptes complexos i abstractes) amb els que l'alumnat freqüentment no percep la utilitat i la validesa real del que s'apren a l'aula. Segueix havent una manca de sensibilització i capacitat dels docents al voltant de les activitats d'orientació educativa i desde l'ambit de la resposta a la diversitat, tot i el ventall que permet la legislació, en general, no sabem que fer a l'hora de respondre a les demandes i les necessitats de l'alumnat que progressa més lentament, d'aquells que no segueixen el ritme d'aprenentatge marcat pel docent (Vega i Aramandi, 2009). En definitiva, tots aquests factors provoquen apatia, aburriment i falta de participació de l'alumnat en les activitats que es desenvolupen en els centres educatius per què no respon a les seves necessitats i interessos.

Lluny d'estar d'acord, amb les decisions i successives reformes amb l'intent de millorar la qualitat del sistema, considero que, el fracàs, rau en què les accions educatives no estan orientades correctament (hi ha un desequilibri entre el procés d'ensenyament proposat i el de l'aprenentatge de l'alumne), cal optimitza la **motivació**, l'**autoconsciència** i l'**autoestima** de l'alumnat en col·laboració dels diferents sectors de la comunitat educativa: integrant aprenentatges, responant a la diversitat, proposar activitats que posin en posició d'èxit a l'alumne, gestionar bé l'itinerari d'aprenentatge, afavorir l'aprenentatge per descobriment i contacte amb el medi, desenvolupar projectes reals, utilitzar recursos variats (potenciar les TIC), reforçar les activitats d'orientació i convivència, establir un clima de confiança i superar la concepció del docent únicament com a transmissor de coneixement i avaluador de resultats, atenent especialment al currículum ocult i potenciar el compromís i estreta col·laboració entre professors, estudiats i famílies per afavorir adequadament el desenvolupament de l'alumnat. Per tant, **ja és hora de què l'educació formal, s'obri a nous camps d'activitat, generant nous models educatius, per fer front a aquests nous reptes i peticions socieducatives.**

La **concepció constructivista** del procés d'ensenyament i aprenentatge concep el coneixement com una construcció que realitza l'alumne en interacció amb el medi (d'aquí la importància de l'avaluació inicial de l'alumne com a punt de partida imprescindible per la construcció de nous aprenentatges que pugui desenvolupar amb el suport dels professors, de l'adult i els seus iguals -ZDP de Vigotsky-), construint l'aprenentatge pas a pas i mitjançant per a que l'alumnat desenvolupi els esquemes mentals que els permetin construir nous aprenentatges esdevenint, així, **aprenentatges significatius**. Des d'aquesta perspectiva entenc que l'educació ha d'acollir horitzonts comuns, accions professionals àmplies, integradores de competències i d'interpretacions conjuntes fermes susceptibles de mobilitzar resultats que donin resposta a les demandes social.

Per donar una resposta ajustada i de qualitat (tenint en compte que cada centre té una situació previa i real que cal avaluar, treballant en col·laboració i supervisió de l'orientador del centre i realitzant activitats que ajudin a aconseguir els objectius proposats) considero que l'**orientació educativa**

esdevé un factor clau de qualitat al servei de l'èxit educatiu, i que des del **Departament d'Orientació Professional² (DOP)** s'ha de recolçar i col·laborar amb el tutor, professors, alumnat i famílies (èssent fidel a l'**enfoc sistèmic**) analitzant quins elements del sistema poden incidir per provocar canvis que repercuteixin en la totalitat del centre, establint compromissos mútius, intentant i facilitant, dintre de les possibilitats, els mitjans i la ajuda educativa necessària per a que els joves afrontin adequadament la tasca de conèixer i escollir els millors camins per la seva realització personal, acadèmica i professional, concretant al final de l'etapa educativa la presa de decisions responsables de cada alumne del centre. Hem de tenir present que l'èxit educatiu no el forma únicament la variable acadèmica, sinó uns resultats acadèmics que ajudin i orientin a l'alumne cap a la construcció del seu projecte personal de vida.

Com a psicopedagogs, tenim una posició privilegiada per poder incidir-hi, per això cal que seguim treballant conjuntament per aconseguir per aconseguir una encertada i veritable educació preventiva. Cal avançar en processos d'assessorament que siguin capaços d'incidir en la millora de les pràctiques educatives i en la millora de l'aprenentatge de l'alumnat i alhora que promoguin l'autonomia dels centres per generalitzar i consolidar aquestes millores. La última intenció... **millorar la pràctica educativa**.

Amb aquest projecte de pràctiques, pretenc concretar actuacions en relació amb els àmbits prototípics d'intervenció en l'educació formal, com són **l'atenció a la diversitat** (concretament dins del Programa de Diversificació Curricular) i **l'acció tutorial** amb una perspectiva inclusiva. Per aquest motiu, el meu Pràcticum (d'intervenció, seguiment i assessorament) actuarà, principalment a nivell acadèmic i d'orientació professional i personal de l'alumnat de l'Aula Oberta del S.I. Badalona, concretament en l'**assessorament curricular (incidint en la competència social) dins de l'àmbit sociolingüístic i en la seva orientació acadèmica i professional** per ajudar-los a adquirir les competències bàsiques necessàries per acreditar la ESO, establir relacions positives, sentir el centre com un espai pròpi i acollidor i desenvolupar les habilitats per a la inserció laboral.

2. DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE DE PRÀCTIQUES (objectius i metes previstes)

Parteixo de les observacions i intervencions efectuades al llarg del meu primer contacte en el centre durant el meu PRC1. Detectades les necessitats del centre, per motivacions i inquietuds personals, oportunitat legal (implementació del **PDC** a centres d'ESO a Catalunya³) i gràcies a aquest practicum de la UOC en el que podem experimentar en un entorn real, he centrat la meua intervenció

² Orientació Educativa. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Disponible a: <http://www.xtec.cat/web/curriculum/orientacioeducativa>

³ Els PDC als Instituts. Disponible a: <http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/11d3c098-7a71-4e2c-8ac7-3b44e939d654/pdc.ppt>

en una de les **mesures específiques d'atenció a la diversitat** de l'ESO: **l'Aula Oberta** (a partir d'ara AO), ja que és un entorn on es pot oferir una oferta educativa alternativa que permet millorar l'èxit dels alumnes d'alt risc de fracàs, prevenir riscos socials (inadaptació i marginació social), disminuir el tant per cent d'absentisme escolar, promoure l'adquisició d'habilitats socials, competències bàsiques... tot per contribuir a millorar la seva autoestima i en conseqüència la seva qualitat de vida.

Hem de tenir en compte que estem davant d'un període de transició entre la infantesa i el món adult, període marcat per canvis constructius a tots nivells: físics, emocionals, cognitius i psicològics, on l'adolescent busca configurar la seva identitat, i necessita un acompanyament que els ajudi i orienti en aquest procés de presa de decisions

Sota la premissa que la competència professional de l'ensenyament recau en la interrelació de tres capacitats: la del treball didàctic amb l'àrea, la del treball personal amb l'alumne/a i la de la interpel·lació del currículum amb la comunitat, concretament una **intervenció en l'àmbit sociolingüístic i Orientació personal, acadèmica i professional**, incidint tant a l'alumnat com en el professorat per aquests primer trimestre del curs 2014-2015

L'alumnat que conformen l'Aula Oberta d'enguany (7 alumnes de 4t i 3 de 3r d'ESO), presenten pocs hàbits acadèmics, dificultats vers les activitats escolars, manca de motivació i poca funcionalitat dels continguts que es treballen a l'aula ordinària i havent demostrat capacitat per adquirir nous aprenentatges en aquelles matèries o moments que els atrau, s'han adaptat i es seguiran adaptant, els continguts curriculars de les àrees instrumentals i tallers per aquest grup específic (la resta de matèries les fan amb el seu grup-classe ordinari) per tal que assolixin les competències necessàries per acreditar l'ESO. Estem, davant d'un grup heterogeni que per les seves circumstàncies personals o familiars tenen uns nivells motivacionals molt baixos i això fa, que en molts casos, el seu rendiment acadèmic sigui insuficient. Molts d'ells podrien assolir resultats acadèmics òptims per que no són alumnes amb problemes cognitius, sinó que el seu entorn social i familiar no és l'adequat i no saben com gestionar-ho. La **tasca psicopedagògica** en aquest sentit, ha d'anar encaminada a intentar un apropament a l'alumnat a través del diàleg i de la comprensió de la seva realitat i a donar-los eines, per una banda, per que les puguin utilitzar per desenvolupar-se en la vida quotidiana (fent-los reflexionar sobre el que són i el que poden ser en el seu futur personal i professional) i per l'altra, de tipus més acadèmic, per donar pautes sobre les tècniques d'estudi (espai per estudiar a casa, planning diari, gestió de l'agenda...) per tal d'inculcar aquests aspectes com a rellevants a l'hora d'assolir competències acadèmiques.

Vam establir amb el meu tutor que per respondre a les necessitats actuals del centre, **recolçaria el treball del DOP**, assessorant i donant suport a la pràctica educativa, dins del PDC, establint un pla de treball sota la concepció que la **intervenció psicopedagògica** és un mitjà al servei de tots i cadascun dels alumnes i de la individualització i socialització dels processos d'ensenyament-aprenentatge. Treballant amb el professorat, l'alumnat i la resta de la

comunitat educativa en la búsqueda de respostes, oferint col·laboració i assessorament en la construcció de bastides o guies per a que el Centre i el professorat assoleixin estadis superiors de funcionament institucional, es a dir, **desde la construcció constructivista i la Zona de Desenvolupament Proper.**

Sota aquesta idea i amb l'intent de seguir tibant cap a la concepció general del treball del centre on pretenen, amb el temps, integrar tots els projectes i matèries curriculars en un projecte globalitzador i interdisciplinar, de manera que les diferents activitats no estiguin dissociades de la resta de matèries ni d'àrees, intervenc en:

- **L'àmbit sociolingüístic:** la Unitat d'Intervenció que presento ([annex 1 i 2](#)) és obert i implica una proposta inicial per part del professor que es va acabant de definir amb les aportacions dels alumnes i que es va reconduint en funció, sobretot, de la motivació de l'alumne i dels resultats que es van produint.
- **Orientació personal, acadèmica i professional:** donant suport al PAT - *en quant a educació emocional* (la part d'orientació professional i acadèmica, tal i com s'entén, l'executa el meu tutor, el Cap del DOP, ja que en té una dilatada experiència - i intervenint directament amb l'alumnat de l'AO - amb el Programa *ESIETS* ("Escotar el Silenci Intern Entre Tant Soroll"), en resposta a la necessitat d'innovació i fruit de la meva experiència prèvia en "teràpies" d'aquesta índole ([annex 4](#)) **quatre sessions amb tot el grup classe, dirigides a afavorir el desenvolupament armònic del ésser humà, impulsant un sa creixement psicològic i espiritual, oferint algunes eines per a que es sentin més lliures, eficaços, plens, creatius i feliços.** Programa experimental en el que seguiré treballant per *aprendre a ser persones entre les persones*, desenvolupant la autoconsciència, la consciència i el reconeixement a la individualitat.

Metes i objectius previstos:

Tenint en compte els **objectius generals de l'AO:**

- ✚ Millorar els processos d'aprenentatge per tal d'augmentar el rendiment escolar i la promoció acadèmica i professional.
- ✚ Prevenir i solventar casos d'absentisme escolar per tal de reduir els riscos socials d'inadaptació i marginació social, tot integrant socialment als alumnes.
- ✚ Millorar el desenvolupament personal tot incidint en la millora de l'autoestima, l'autoconcepte i el coneixement d'un mateix.
- ✚ Desenvolupar hàbits i actituds que els permetin afrontar d'una forma autònoma i equilibrada la pròpia activitat.
- ✚ Desenvolupar les estratègies i habilitats socials que afavoreixin la relació amb els altres, sobretot pel que fa a la participació en les activitats, el respecte, la solidaritat i la tolerància, superant actituds d'inhibició i rebuig cap a les diferències.
- ✚ Desenvolupar eines i estratègies pel domini del llenguatge oral i escrit

I les **8 competències bàsiques**, eix vertebral del currículum:

- ✚ **Comunicatives:** *Comunicativa lingüística i audiovisual i Artística i Cultural*
- ✚ **Metodològiques:** *Tractament de la informació i competència digital; Matemàtica i Aprendre a aprendre.*

- ✚ **Personals:** *Autonomia i iniciativa personal*
- ✚ **Conviure i habitar el món:** *Coneixement i interacció amb el món físic i Social i Ciutadana.*

Els **objectius, actuacions i les línies mestres** que guien la intervenció són:

Objectius generals que pretenc assolir
<p>1. Desenvolupar les competències bàsiques dels alumnes que els permetin obtenir el graduat en educació secundària obligatòria.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comprensió i expressió orals i escrites • Coneixements essencials de l'àmbit social • Autonomia en el treball escolar. <p>2. Establir relacions personals positives, amb l'objectiu d'incrementar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • El nivell d'autoestima • La motivació pels aprenentatges • Les expectatives de futur. <p>3. Ajudar els alumnes a sentir el centre com un espai pròpi i acollidor, on poden fer aportacions i demostrar les pròpies habilitats de maneres diverses:</p> <p>4. Desenvolupar habilitats per a la inserció escolar, social i laboral.</p>
Actuacions de la meva intervenció
Funció de la docència a l'alumnat de la part obligatòria del currículum
<p>S'ofereixen eines i recursos didàctics, per tot el primer trimestre del curs 2014-2015, per afavorir el desenvolupament de les competències bàsiques dels alumnes, tot plantejant activitats, adaptades a les necessitats, motivacions i interessos de l'alumnat i els objectius generals de la ESO que fomentin el treball cooperatiu i incorporant les TIC com a eina d'aprenentatge de les matèries intervenint en l'àmbit sociolingüístic, fent un <u>treball transversal en les àrees de català, castellà, educació per la ciutadania i els drets humans i socials</u>, per tal que l'alumnat millori les seves possibilitats acadèmiques i professionals. S'oferirà atenció individual i seguiment quan escaigui.</p>
Funció de coordinació de l'acció tutorial
<p>S'assessorarà en la planificació de temes o <u>activitats per treballar en les hores de tutoria</u> en coordinació amb el professorat, en col·laboració amb agents externs i cercant la implicació de les famílies, per afavorir el desenvolupament i potenciar les capacitats bàsiques dels alumnes, orientant-los per aconseguir la seva maduració i autonomia i ajudar-los a prendre decisions coherents i responsables, alhora que facilito instruments per fer el seguiment i avaluar l'estada en empreses del <u>Projecte Singular Futur (annex 7)</u></p>
Seguint les següents línies mestres
<ul style="list-style-type: none"> ✚ Flexibilitat metodològica (organitzant de manera més globalitzada i interrelacionant els aprenentatges bàsics i fonamentals de les diverses àrees) ✚ Metodologia activa i participativa, diversificació d'estratègies d'aprenentatge (treballs pràctics, recerca d'informació, projectes individuals i de grup) ✚ Combinació del treball individual per atendre necessitats individualitzades amb treball en equip per potenciar hàbits de socialització ✚ Utilitzant les TIC com a eina principal d'aprenentatge ordinària de treball, fent un seguiment sistemàtic de l'activitat de l'alumne/a i valoració personalitzada. ✚ Diversificació de: <u>materials i suports</u> (documents escrits, audiovisuals...), <u>activitats d'aprenentatge</u> per a l'adquisició d'un mateix contingut i diversificació de continguts per a un objectiu i <u>activitats i instruments d'avaluació</u> (autocorrectius, correcció individual i col·lectiva, coavaluació entre els alumnes, exposicions individuals i col·lectives, proves...)

I per aconseguir-ho i utilitzant **instruments i tècniques** variades (observacions, entrevistes, qüestionaris...) el projecte s'ha organitzat en un seguit de fases i procediments bàsics d'assessorament:

- **FASE 1:** Presa de contacte, anàlisi de la demanda, definició conjunta dels objectius i recollida d'informació. (Setembre, 20h)
- **FASE 2:** Disseny, preparació de materials, redefinició de la intervenció, acords i compromís (primera setmana d'octubre, 15h)
- **FASE 3:** Implementació i seguiment del Pla (d'Octubre a primera setmana de desembre, 35h)
- **FASE 4:** Avaluació del projecte, propostes de millora i prospectiva (Segona setmana de desembre, 10h)

Tenint en compte l'horari en què realitzen les assignatures amb el seu grup classe del curs de referència de 3r i 4t de la ESO ordinari i les hores que destinen als tallers pròpis de l'AO (hort, manteniment, aprenentatge i serveis, que realitzen presencialment tot l'alumnat de l'AO en centres educatius de la zona), **el calendari** que hem consensuat, queda així:

	RESPONSABLE	HORARI	ACTIVITAT	DURADA
DL.	Tutor AO	12:40h a 14:30h	Orientació-Projecte futur (atenció individualitzada)	1r Trimestre
DT.	Psicopedagoga (Jo)	10:45h a 12:15h	Educació emocional i d'autoconsciència amb tècniques alternatives	Octubre
	Professor X	12:45h a 14:30h	U.P. àmbit sociolingüístic	1r Trimestre
DJ.	Psicopedagoga (Jo)	8:00h a 11h	-Projecte de Vida (atenció individualitzada)	1r Trimestre
DV.	Tutor	9:00h a 10:00h 10:00h a 11:00h	Educació Emocional (autoconeixement) U.P. àmbit sociolingüístic	1r Trimestre

La **metodologia de treball** consensuada per desenvolupar la **Unitat d'intervenció en l'àmbit sociolingüístic**, tindrà dos focus, un pel **dimarts**: exposicions dels seus llocs de procedència i els **divendres** treball d'autoconsciència i debats oberts de temàtiques d'interès per l'alumnat relacionats amb les carències d'hàbits relacionals que hem detectat (prioritzant les temàtiques que més intervenció necessiten), tot enmarcat per un **sistema d'avaluació, autoavaluació i coavaluació constant i sistemàtic (annex 3)**, que els farà prendre consciència de la seva evolució:

DIMARTS: en **parelles o petits grups segons procedència** (Marroc, Pakistan, Granada, Equador, Bolívia, Badalona...) realitzen una **presentació-exposició, el màxim acurada, de cada regió a la resta de companys d'aula**. No cal dir els *beneficis* que això comporta, tant pels integrants de cada grup, com pels que rebran les exposicions. Es traçarà un **calendari (que es penjarà a l'aula), on cadascú veurà quin dia li toca exposar i quin dia hi ha cada exposició dels companys**. Evidentment que el metre serà un referent a l'hora d'ajudar-los a confeccionar-ho i cercar imatges, seleccionar informació rellevant... El que s'intenta és **aconseguir que aprenguin a treballar en grup i a respectar les aportacions dels altres, així com les diferents idiosincràcies,**

cercant similituds i diferències... Es preten que l'alumnat s'adoni que sap més del que es pensa ja que s'afavorirà que utilitzin les seves vivències personals i coneixements previs, que recòrin a preguntar als pares, que s'interessin i conèguin la realitat dels seus països i el millor de tot, sentir-se escoltats, augmentant així, la seva autoestima. El mestre, també farà l'exposició del seu lloc de procedència, en els darrers dies, empatitzant, així, amb l'alumnat.

DIVENDRES: s'han consensuat amb els alumnes diverses temàtiques d'interès (racisme, violència de genere...) i a partir de diversos materials seleccionats pels mestres i del que aporti l'alumnat (notícies, retalls diari, enllaços... que serviran per decorar l'aula s'afavorirà a que prenguin consciència del món que habiten, **aprenent a debatre** (amb assertivitat, empatia i un vocabulari i to de veu adequats) ja que el diàleg, la paraula és l'eina més potent que transforma les ments i actituds. Alhora, s'animarà a **penjar, també a l'aula, diferents missatges encoratjadors, "smiles"... per propiciar pensaments i afirmacions positives.**

Dels diferents models que es poden adoptar segons afrontem l'acció orientadora, segueixo la classificació de Rodríguez Espinar (1986) i Bisquera Alzina (1998), així, **el model proposat en el meu projecte és doble:**

- Per una banda, en la intervenció de l'àmbit sociolingüístic segueixo un **model d'intervenció indirecta, individual i/o grupal (model de consulta)** adoptant un enfocament psicoeducatiu amb un plantejament ecològic (prenent en consideració l'àmbit de l'organització i de l'individu-grup AO)
- Per altra banda, la intervenció en orientació i relaxació-consciència amb el programa **ESIETS i suport al PAT** (en quant a orientació personal, acadèmica i professional) segueixo un **model d'intervenció directe grupal (programes)**, ja que em permet posar èmfasi en la prevenció i el desenvolupament, adoptant un rol (diferent al d'orientador) com un educador més de l'equip docent, operativitzo els recursos, promocio la participació activa dels subjectes, facilito l'autoorientació i l'autoavaluació que em permet fer una avaluació i seguiment de l'actuació.

En ambdós models, **assumeixo la meua funció d'agent de canvi:** actuant directament sobre els alumnes i en dinamitzar l'equip docent de l'AO en la construcció de projectes i en la relació família-institució escolar (que és un tema pendent, com podreu veure a les conclusions), intentant aproximar i relacionar l'àmbit educatiu amb els elements socials, establint canals de comunicació, intercanvi i col·laboració

En quant a les **intervencions individuals**, el meu Tutor es responsabilitza de tota la part d'Orientació i Jo dels temes emocionals que poden afavorir al fracàs educatiu:

- **Cas 1: Alumne amb baix rendiment escolar i problemes de comportament:**
<http://evapujolpons.blogspot.com.es/2014/05/cas1-baix-rendiment-escolar-i-problemes.html>
- **Cas 2: Orientació, Couching educatiu i emocional:**
<http://evapujolpons.blogspot.com.es/2014/05/cas-2-couching-emocional.html>

3. CONTEXT DE LA INTERVENCIÓ: DESCRIPCIÓ I ANÀLISI

La meua intervenció es situa dins l'entorn formal d'educació escolar 0-18, concretament a la Secció Institut de Badalona (S.I.Badalona).

El centre **S.I.Badalona** és una institució escolar de *caràcter públic*. Ofereix estudis reglats d'Educació Secundària Obligatòria (8 Unitats) i una Unitat de Suport a l'Escolarització Especial (USEE). Cada any escolar acull una mitjana de 240 alumnes, dels quals, donada l'onada migratòria dels darrers anys al barri de la Salut de Badalona un 70% és **d'origen forani**, especialment de procedència asiàtica (Xina, Pakistan, Bangladesh) i Amèrica Llatina.

El conformen l'equip directiu (Director, Cap d'Estudis, Coordinador Pedagògic i Secretaria), el Cap del DOP i el Claustre (personal docent-25 professors/res- i personal no docent -auxiliar administrativa, dues conserges, un educador i una vetlladora-) que és força estable (faciliten l'organització d'una estructura sòlida, funcional i eficaç), amb experiència dilatada i bon coneixement del funcionament del centre (5 definitius, elevat percentatge en comissió de serveis que renoven voluntàriament i algun interí), per tant, la planificació a llarg termini és habitual en la gestió del centre i els mecanismes de millora es fan a partir de resultats consolidats curs rere curs. L'evident relleu generacional de professorat jove que està canviant progressivament el perfil de la plantilla incorpora un dinamisme que es compagina de forma positiva amb l'experiència general. Es coordinen amb: centres i escoles de l'entorn i es potencia la relació amb instituts d'altres països, institucions ciutadanes (Ajuntament, Consell Escolar Municipal...) i Serveis Socials del municipi en cas d'absentisme de l'alumnat i/o en qualsevol altre cas que preveu la Llei de protecció del menor.

La línia metodològica està presidida per l'**Atenció a la diversitat** (respectant els diferents ritmes d'aprenentatge dins de les possibilitats que permetin els recursos humans i materials concedits al centre). Consideren que l'atenció a les necessitats educatives de tots els alumnes, ha de plantejar-se des de la perspectiva global del centre i des de la participació prioritària dels alumnes en entorns ordinaris. S'organitzen tenint en compte les mesures d'atenció a la diversitat que hi ha actualment a l'ESO:

ATENCIÓ A LA DIVERSITAT A L'ESO ⁴
1. MESURES GENERALS
<ul style="list-style-type: none">▪ Programacions del grup classe incloent les mesures de reforç/ampliació pertinents i ajustant-les a les necessitats de l'alumnat.▪ Diversificació dels procediments i de les activitats d'ensenyament/aprenentatge i de les activitats d'avaluació:<ul style="list-style-type: none">- Mesures organitzatives- Mesures estratègiques i metodològiques- Orientació i seguiment de l'alumnat.
2. MESURES ESPECÍFIQUES
<ul style="list-style-type: none">▪ Estratègies per optimitzar el procés de transició i canvi a l'inici de l'Educació Secundària Obligatòria.▪ Programa Intensiu de Millora (PIM)⁵ per a l'alumnat de 1r i 2n d'ESO que no ha

⁴ Per ampliar la informació veure:

http://www.xtec.cat/~jcruz/orientador_educatiu/orientador_educatiu/atencio_diversitat.htm

<p>assolit les Competències Bàsiques (CB) de primària (Grups flexibles).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Programes de diversificació curricular (PDC) 3r i 4t d'ESO: Aules Obertes i Projectes Singulars. ▪ Atenció a l'alumnat nouvingut (Aules d'Acollida)
<p>3. MESURES EXTRAORDINÀRIES</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Unitat d'Escolarització compartida (UEC) ▪ Unitats de Suport a l'Educció Especial (USEE)
<p>4. EINES DE PLANIFICACIÓ I SEGUIMENT DELS ALUMNES</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Plans individualitzats (PI) <ul style="list-style-type: none"> - Per alumnes amb necessitats educatives específiques - Per alumnes amb altes capacitats.

Com es pot veure en el quadre (i en el que em centro ja que és l'entorn on intervinc en aquest projecte) a finals dels anys 90 es presenten a Catalunya un nou model organitzatiu amb un currículum flexible, amb part de l'horari dels alumnes destinat a les experiències pràctiques en el món laboral, els **Programes de Diversificació Curricular⁶ (PDC)**. Els PDC són una mesura d'atenció a la diversitat dissenyada per a aquells alumnes que han presentat dificultats generalitzades d'aprenentatge durant els primers cursos de l'ESO. Estan dissenyats aplicant una metodologia funcional, una organització de continguts i activitats d'aprenentatge globalitzada i incorporant les TIC com a eina d'aprenentatge de les matèries. Compren dos cursos amb caràcter ordinari i estan indicades pels alumnes que, un cop aplicades les mesures ordinàries d'atenció a la diversitat, necessiten una atenció més específica per aconseguir els objectius de l'etapa.

Actualment aquest model ja està consolidat com una de les mesures implementades per atendre la diversitat (un dels temes més importants de l'educació actual) amb la idea d'apropar-se a la motivació i interessos dels alumnes i oferir una proposta curricular flexible i adaptada a les seves necessitats, i tenen com a **finalitat**:

- Oferir una estratègia pedagògica que afavoreixi la reducció de l'absentisme escolar
- Afavorir que l'alumnat que ho requereixi pugui assolir els objectius i les competències bàsiques de l'etapa i obtenir el títol de graduat en educació secundària obligatòria mitjançant una organització de continguts i matèries del currículum diferent a l'establerta amb caràcter general i una metodologia específica i personalitzada
- Promoure que l'alumnat assoleixi un nivell competencial i curricular que li permeti continuar amb garanties la formació posterior.
- Donar resposta a l'alumnat que manifesten conductes disruptives que distorsionen greument el funcionament de les classes
- Recuperar la implicació de les famílies amb relació a l'educació i el seguiment dels alumnes

⁵ Programa Intensiu de Millora (PIM). Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Disponible a: <http://www.xtec.cat/web/curriculum/pim>

⁶ Programes de Diversificació Curricular. Disponible a: <http://www.xtec.cat/web/curriculum/diversitat/centreseducatius/suports/pdc>

Els PDC suposen una mesura específica que serà d'aplicació un cop s'hagin exhaurit l'aplicació de les mesures generals d'atenció a la diversitat recollides en els criteris d'atenció a la diversitat de cada centre.

A fi de planificar, promoure i fer el seguiment d'actuacions que es duguin a terme per atendre la diversitat de necessitats educatives dels alumnes, el centre té constituïda la **Comissió d'Atenció a la Diversitat (CAD)**. És l'àmbit adient per concretar els criteris i les prioritats per a l'atenció a la diversitat dels alumnes; organitzar, ajustar i fer el seguiment de l'aplicació dels recursos de què disposa el centre i de les mesures adoptades; fer el seguiment de l'evolució dels alumnes amb necessitats educatives especials i específiques; elaborar les propostes, si escauen, dels plans individualitzats, i les altres funcions que en aquest àmbit li atribueixi el centre mateix.

En aquest sentit, en l'article 91 de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, s'estableix que entre els elements que ha de contenir el projecte educatiu del centre (PEC), hi ha els procediments d'inclusió dels alumnes, a més de les altres actuacions que caracteritzen el centre, com les prioritats i els plantejaments educatius i l'aplicació dels criteris d'organització pedagògica. A fi de donar eines per a l'aplicació d'aquest article hi ha orientacions i informació complementària⁷.

Quan un professor o el tutor detecta un problema determinat amb un alumne que està en un grup ordinari, ho exposa a l'equip docent corresponent. A l'equip docent se'n parla i es decideix si s'ha de delegar a la comissió d'atenció a la diversitat (CAD). Si s'ha decidit traslladar-ho a la CAD, aquesta fa la valoració de la demanda i entre tots els membres decideixen la resolució, és a dir, deriven el cas al recurs corresponent i en va fent el seguiment. La CAD retorna la decisió a l'equip docent i si s'ha derivat a un recurs, es comença un procés d'entrevistes amb els pares o tutors legals ja que cal l'acceptació d'aquests per moure l'alumne a un recurs. En el cas que un alumne no funcioni en un recurs se sol traslladar-lo a un recurs més extrem, és a dir, es podria començar per l'aula adaptada i acabar a la USEE.

L'Aula Oberta i els Projectes Singulars en el S.I. Badalona:

Segons el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, l'AO, en el **marc dels programes de diversificació curricular** i sota el principi de **normalització**, és un entorn innovador i flexible per a nois i noies de segon cycle de la ESO, que per causes diverses presenten mancances significatives en els seus aprenentatges, baix nivell d'autoestima i desmotivació per l'activitat escolar i per tant, estan en risc de no assolir l'èxit educatiu. Aquest alumnat, requereix estratègies metodològiques i organitzatives diferenciades de les de l'aula ordinària amb activitats més funcionals i globals, que mantinguin la **motivació de l'alumnat per a l'assoliment de les competències bàsiques i obtenir el graduat en educació secundària**.

⁷ Duran, D., Giné, C. i Marchesi, A. (Juny 2010). *Guia per l'anàlisi, reflexió i valoració de pràctiques inclusives* Servei de Comunicació i Publicacions. Disponible a:

http://issuu.com/rfito1/docs/guia_educacio_inclusiva/5?e=2559975/3048059

La **selecció dels alumnes que s'incorporen a l'AO** es fa mitjançant un procés d'avaluació de:

- Les necessitats dels aprenentatges dels alumnes
- El grau d'adaptació dels alumnes al grup classe
- El nombre ilimitat d'alumnes que es poden incorporar en aquest entorn
- L'avaluació que fa l'equip de nivell sobre la conveniència d'ubicar a l'alumne a l'AO, atenent els seu rendiment acadèmic, l'actitud, el seu nivell i perfil d'aprenentatge, i seu entorn familiar i social...
- La informació dels alumnes recollida pels tutors/es dels alumnes mitjançant un document de treball.

El nombre total **d'alumnes atesos a l'AO del centre és de 10** (enguany 3 alumnes de 3r i 7 alumnes de 4t d'ESO) i a grans trets, el **perfil que reuneixen** és:

- Baix rendiment escolar, que arrosseguen en la seva escolaritat un endarreriment important en el seu rendiment acadèmic, que no els permetria aconseguir, en el grup classe ordinari, els objectius de superació del curs (alumnes de 3r) ni l'acreditació del títol de Graduat en ESO (alumnes de 4t).
- Greus problemes per adaptar-se a les normes bàsiques de convivència del centre i, fins i tot, greus problemes de comportament i disciplina.
- Baix nivell d'autoestima, confiança.
- Forta desmotivació per l'activitat escolar
- Rebuig als marcs d'aprenentatge més teòrics, que es poden motivar mitjançant activitats de caràcter més manipulatiu i experimental amb resultats immediats tangibles i aplicables.
- En la majoria de casos, presenten un entorn familiar i social de dificultats severes i/o desestructuració familiar, que els fan susceptibles de patir situacions de marginació social.

El fet d'estar integrats a l'AO, amb una relació més directa i de més confiança amb els professors de referència i amb els seus propis companys, facilita la seva integració en el centre i millora el seu desenvolupament personal.

Es procura **reduir el nombre de professors** (preferiblement professorat amb experiència docent i destinació definitiva al centre) així que aquest alumnat està atès per 5 professors, entre els quals està el tutor (Cap del Departament d'Orientació Pedagògica), paper que és molt valuós de cara a l'orientació i supervisió de l'evolució de l'alumnat i de suport a la tutoria de classe.

L'**avaluació** dels alumnes, és (com la de la resta dels alumnes) contínua, global i diferenciada segons els àmbits, projectes interdisciplinaris i matèries del programa i tenen com a referent la programació general i, per tant, l'assoliment de les competències bàsiques i els objectius de l'ESO, així com els criteris d'avaluació específics del programa (tal com queda recollit a Ordre ENS/56/2012, de 8 de març, de modificació de l'Ordre EDU/295/2008, de 13 de juny, per la qual es determinen els procediments, els documents i requisits formals del procés d'avaluació a l'ESO. Els criteris d'avaluació estan recollits a

la Normativa d'Organització i Funcionament del centre (**NOFC**⁸) a fi que siguin públics i coneixedors per part de tota la comunitat educativa⁹.

En el S.I. Badalona, seguint els indicadors generals, si un alumne de l'aula oberta aprova l'actitud, aprova la matèria. La màxima nota que poden obtenir és un 6, considerant l'aprovat una nota igual o superior a 5. En el cas que l'alumne estigui dins del **projecte singular** o realitzi una assignatura a l'aula ordinària podria obtenir una nota superior a 6 si la valoració és molt bona. En general es du a terme atenent les següents consideracions:

- **20% conceptes:** S'inclou en els conceptes el que s'ha après i es pot demostrar a través de la correcta realització dels exercicis que es porten a terme seguidament de l'explicació de la matèria i de les activitats a casa, mitjançant els controls de cada tema i a partir de la correcta resposta a les preguntes que es fan a classe o contestant correctament a les preguntes que es fan al llarg de les sessions.
- **40% procediments:** Fa referència a la feina feta, comportant: ordre, feina acabada, polidesa, tenir el material escolar al dia, ritme de treball adequat i realització dels deures.
- **40% actitud:** Per avaluar el comportament es valorarà: el compliment de les normes, saber estar a classe, respectar els companys, als professors i al material, seguir les indicacions del professorat, portar el material necessari, etc. Les faltes d'ordre, la mostra d'interès i l'esforç són molt importants per avaluar el comportament. Si un alumne és expulsat tres cops a causa d'incidències de comportament greus durant un trimestre li suposa no aprovar l'actitud i, conseqüentment, suspendre el trimestre

D'acord amb el plantejament general dels PDC (es poden estructurar per mitjà de projectes interdisciplinaris que incloguin les diferents matèries o per àmbits) **l'AO del centre s'estructura** de la següent manera:

- **Àmbit sociolingüístic:** inclou els aspectes bàsics de les matèries de llengua catalana, llengua castellana, educació per la ciutadania i els drets humans i socials.
- **Àmbit científic i tecnològic:** inclou aspectes bàsics de les matèries de matemàtiques, ciències de la naturalesa i tecnologia.
- **Àmbit pràctic:** consisteix en activitats estructurades de caràcter pràctic i funcional que promoguin l'adquisició de les habilitats personals necessàries per a la vida adulta i professional. Alhora es desenvoluparan activitats que contribueixin a l'orientació professional dels alumnes. Inclourà activitats relacionades amb el currículum de l'ESO i específiques del programa. El Departament d'Ensenyament estableix convenis amb ajuntaments, ens locals i altres institucions pel desenvolupament de l'àmbit pràctic dels programes de diversificació curricular que comportin la realització d'activitats fora del centre; activitats que en cap cas podran ser de tipus

⁸ (20/06/2014) "Documents per a l'organització i la gestió dels centres. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Disponible a: http://educacio.gencat.cat/documents/IPCNormativa/DOIGC/PEC_Document_gestio.pdf

⁹ Vegeu els documents del Departament d'Ensenyament on es concreten els diferents graus d'assoliment de les competències: "les competències bàsiques en l'àmbit lingüístic i matemàtic". Disponible a: <http://www.xtec.cat/web/curriculum/competenciesbasiques>

laboral o professional.

L'alumnat cursa, tal i com és prescriptiu, com a mínim, tres matèries amb el grup ordinari (anglès, E.F., Música) seleccionats pel centre educatiu en funció de les característiques dels alumnes i d'acord amb els criteris generals.

En quant a la **metodologia de treball**, cal tenir en compte que l'oportunitat que s'ofereix a l'alumnat de l'AO, requereix el compromís d'aprofitar-ho, que es concreta en la **signatura del contracte pedagògic** (alumne família i tutor) que autoritza l'adaptació curricular i en què cada part accepta uns compromisos que ha de complir durant el curs. El seu incompliment pot suposar l'abandonament del programa i la reincorporació al grup ordinari. ([annex 5](#))

Es fa un **treball en grup petit** (màxim 10 alumnes), imprescindible per crear un marc de treball adequat, possibilitar la necessària vinculació entre el professorat i alumnat i poder fer un seguiment individualitzat.

Haurien de predominar **activitats d'ensenyament i aprenentatge** propores a l'experiència de l'alumnat, adaptades a la realitat del grup i de cada alumne individualment, amb activitats manipulatives, creatives, d'aplicació pràctica i ús de les TIC..., però a la pràctica no sempre s'actúa d'aquesta manera i és probable que els alumnes sols disposin d'un dossier d'exercicis i no es realitzin activitats com les que s'han esmentat (d'aquí l'interés base de la meua intervenció, entre d'altres, en l'àmbit sociolingüístic, al partir dels llocs de procedència de l'alumnat, ja que saben més del que pensen i és una manera de que tots tinguin el seu moment de protagonisme i reconeixement)

Dintre de les activitats d'aplicació pràctica fora del centre, l'alumnat de l'AO participa específicament en diversos **projectes**:

- **Projecte intergeneracional** (juntament a l'alumnat de l'USEE) on intercanvien coneixements d'informàtica amb persones de la tercera edat a canvi de rebre classes de costura i manualitats.
- **Projecte d'Hort urbà**: 2h a la setmana dedicades a la creació i manetniment d'un hort en una escola de la zona.
- **Projecte d'aprenentatge i serveis**: 1 dia a la setmana van a una escola d'infantil i primària de la zona, on dirigeixen activitats amb l'alumnat d'infantil (P4 i P5) per reforçar la lecto-escritura, tot recolçant el treball de la tutora del grup d'infants, treballant els sons vocàlics i consonàntics.
- **Projecte Singular Futur¹⁰**: EL S.I. Badalona i les empreses col·laboradores del municipi, amb el suport de l'Ajuntament i del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya signen un **contracte de pràctiques a empreses** ([annex 6](#)) per afavorir que l'alumnat adquireixi coneixements relatius al món laboral a partir de la pròpia experiència (8h d'estada en una empresa escollida segons preferències i interessos, d'entre diversos comerços del barri, que de forma altruïsta els acullen i els ensenyen).

¹⁰ Pprojecte Futur Badalona (Curs 2014-2015). Veure: <http://blocs.xtec.cat/manuelarubio/?p=127>
Dossier de Treball. Veure: <https://app.box.com/shared/mis3lbdb19>

PROJECTE SINGULAR FUTUR

ACORDS DE COL·LABORACIÓ PER A FORMACIÓ EN EMPRESA

1. Establir un període de formació (febrer a juny) adreçat als joves de 4t d'ESO que necessiten una adaptació del seu currículum.
2. L'objectiu d'oferir als alumnes una formació pràctica i professional mitjançant la metodologia de l'aprenentatge productiu que els permeti l'aprenentatge d'habilitats i competències professionals en l'àmbit seleccionat i l'obtenció del certificat d'ESO.
3. Les activitats que es porten a terme, són part integrant del currículum formatiu (activitats escolars), pel que l'alumnat continua escolaritzat a tots efectes al centre.
4. Aquesta col·laboració no comporta cap responsabilitat laboral ni contractual per a l'empresa que els acull.
5. El participant s'acollirà al reglament intern del lloc de treball durant el seu període de formació i respectarà l'horari d'estada prèviament establert.
6. En cas que es produeixi alguna interrupció del procés o es plantegi algun problema concret, el tutor responsable del desenvolupament dels processos de formació de l'alumne al centre, juntament amb la persona responsable en l'empresa, pactaran la solució més adient per ambdues parts. L'empresa es reserva el dret de deixar sense efecte la seva relació amb el Projecte Singular Futur un cop realitzades les valoracions a finals de curs.
7. L'empresa es compromet a participar en les tasques de *seguiment i d'avaluació* ([annex 6](#)) del procés de formació de l'alumne/a i acreditar que aquest s'ha portat a terme, mitjançant un certificat final

4. FONAMENTACIÓ TEÒRICA I LEGAL.

La meua intervenció s'emmarca dins d'una **perspectiva constructivista, participativa i col·laboradora de l'ensenyament aprenentatge** on l'alumne, partint dels seus coneixements previs, és el constructor actiu del seu propi aprenentatge i té en compte l'**enfoc sistèmic** (no podem comprendre els comportaments de manera aïllada, sino des del conjunt de factors que interaccionen dinàmicament, en una comunicació i relació amb subjectes que formen part d'altres sistemes; la realitat individual s'ha de situar en un marc global en el que el context es primordial ja que és el que les fa significatives) i el **paradigma educatiu-cognitiu** (que entén l'aprenentatge com un procés social i cooperatiu. L'alumne és el centre de l'experiència educativa, que va construint el seu pròpi aprenentatge en interacció amb els altres, aprenent de forma activa, estructurada i significativa -*paradigma cognitiu*-, utilitzant les interaccions amb iguals, adults i el medi -*paradigma ecològic-contextual*-, com un mitjà per madurar i créixer personalment i social.

Tenint en compte, per una banda, que tot procés d'aprenentatge s'ha de basar en el **triangle interactiu** (Coll, 1994) i per l'altra que la base de qualsevol aprenentatge és la **motivació**, dins del marc d'*escola inclusiva* i sota el *principi de normalització* atenem el currículum escolar, adequant els continguts a les característiques individuals de l'alumnat, aprofitant al màxim els espais existents, adequant els usos i adaptant les variables educatives que impliquin el **paper actiu i vinculant de l'alumnat** en l'estructuració tant del coneixement com en la responsabilitat compartida en el **procés interactiu** entre l'aprenentatge i l'entorn, d'aquí que prengui en consideració tant el context individual i acadèmic com el context educatiu i social.

Es promouran, d'una forma explícita a l'aula, les interaccions entre els propis alumnes, fomentant l'**aprenentatge cooperatiu** (organitzant la classe en petits grups, mixtos i heterogènis, on els alumnes treballin conjuntament de forma coordinada per resoldre les tasques acadèmiques i aprofundir en el seu aprenentatge). Està demostrat que quan un alumne interacciona amb un altre per explicar allò que ha après, desenvolupa habilitats comunicatives, així com processos cognitius diversos per organitzar les seves idees, afinar el seu coneixement i percebre les seves errades i buits, afavorint el seu aprenentatge. Seguirem una metodologia activa i experimental dins del **model interaccionista de l'ensenyament-aprenentatge**, estructurant les tasques de manera que cadascun d'ells només pot assolir els seus objectius si la resta aconsegueixen assolir els seus.

Donat que l'aprenentatge no és una simple acumulació de coneixement, sinó que és un procés encaminat a produir un canvi per anar adaptant-nos a una cultura determinada i sobreviure, tindrè en compte la teoria de l'**aprenentatge per descobriment** (Bruner, 1961), que es basa en el mètode inductiu i en la resolució de problemes, buscant que l'alumnat desenvolupi la seva capacitat de recerca a partir d'activitats d'aprenentatge que s'utilitzaran com una estratègia didàctica per afavorir el desenvolupament de les **habilitats metacognitives** (Vaquero, 2013), mitjançant l'ús de les noves tecnologies, tècniques alternatives i diversos estímuls audiovisuals (temàtiques socials), per generar **aprenentatges significatius** (Ausubel, 1960) que s'extrapol·lin a altres situacions i garanteixin la supervivència del nostre alumnat. Cal destacar el **paper del professor** que esdevindrà la clau, provocant, dinamitzant i estimulant actituds i activitats per que l'alumne creï el seu propi coneixement.

Dins d'aquest marc i partint que l'**orientació educativa**¹¹ és una eina de qualitat i de professionalització de la tasca educativa, la meua intervenció adopta diferents àmbits d'actuació, que generalitzant poden recollir-se, dins dels **camps d'intervenció de l'Orientació Educativa** (Bisquerra, 1998) :

- **Orientació personal:** Procés d'ajuda a un subjecte perquè arribi al suficient coneixement de si mateix i del món que li envolta, amb l'objecte de ser capaç de resoldre els seus propis problemes.
- **Orientació escolar/acadèmica** (o en el processos d'ensenyament i aprenentatge i en atenció a la diversivitat): Aquella ajuda que s'estableix per a millorar el rendiment acadèmic, desenvolupament d'aptituds, així com la seva adaptació al centre docent com àmbit propi de la instrucció educativa i l'aprenentatge significatiu.
- **Orientació professional:** Intenta ajudar l'alumne a triar i preparar-se adequadament per a una professió, atenent a les demandes i necessitats socials.
- **Orientació familiar:** És necessari assessorar i col·laborar amb la família en l'educació dels seus fills, fent-los més participis en el procés educatiu, donada la important contribució i influència que tenen per al seu desenvolupament personal i social.

¹¹ Documents de referència per l'Orientació educativa. Xarxa telemàtica Educativa de Catalunya. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Veure: http://www.xtec.cat/web/curriculum/orientacioeducativa/doc_referencia

La tasca orientadora i tutorial, que és una activitat essencialment d'acompanyament constant al llarg de tota l'escolarització (des dels primers cursos de primària i en els moments puntuals on l'alumne ha de prendre decisions que afectaran clarament el seu futur acadèmic i professional), s'ha d'adequar a les necessitats de l'alumne/a, especialment en els denominats períodes de transicions educatives, com són, entre d'altres, el pas entre la finalització de l'educació primària i l'inici de l'educació secundària obligatòria i la que es produeix al final de l'educació secundària obligatòria, on l'alumne (amb el suport de la família, la orientació del seu tutor i de l'equip docent) ha de prendre decisions de forma autònoma però condicionada tant pels resultats acadèmics (acreditació o no) i per les expectatives personals i la presa de consciència de les seves prioritats (fruit d'un llarg *procés d'autoconeixement personal* sempre que la funció orientadora hagi exercit bé el seu progrés *d'acompanyament personal*) que afectaran al seu futur acadèmic i /o professional.

L'orientació educativa, és un procés continu, sistemàtic i intencional que no ha de quedar reduïda a actuacions puntuals (fet que no va en detriment que en determinats moments d'aquesta etapa s'intensifiqui aquest recolçament i assessorament, com és el cas de la proposta), amb la que s'intenta afavorir, tant l'assoliment de les competències bàsiques (per acreditar l'ESO), com el desenvolupament i acceptació d'una imatge completa i adequada de sí mateixos, per afavorir la presa de decisions amb criteri per confegir-se un projecte de vida. Vist així, orientar un procés d'aprenentatge no és mai una tasca individual o d'un o alguns professionals (especialistes en una àrea o àrees específiques) sinó la planificació i la coordinació de tot un equip en resposta a un Projecte Educatiu de Centre (PEC) que vincula els bons resultats de l'alumnat a una tasca continuada, reflexiva, sistemàtica, compartida i avaluada que es concreta en una competència professional al voltant del tractament concret de la diversitat dels alumnes i que, a nivell col·lectiu, es compromet amb una autonomia de centre que posa l'organització i el centre al servei de l'atenció individualitzada.

D'aquesta manera, orientar l'alumnat s'ajusta al plantejament competencial (coneixement de dades, fets, conceptes... incorporant de manera global i integradora habilitats concretes, destreses determinades, relacions conceptuals i factuais, valoracions sobre els coneixements, actituds i valors personals que engega a l'aplicar i utilitzar la competència adquirida), on el professional, pren en consideració els **tres aspectes fonamentals de l'aprenentatge per competències**:

- Una visió del currículum compartit entre àrees sobre uns continguts amplis (globals i bàsics) que són els que aniran orientant a l'alumnat cap a la definició del seu projecte personal i superació educativa.
- Unes metodologies de treball al servei de l'alumna i alumne (*paidocentrisme*), d'uns coneixements integrats i aplicats i el màxim d'interdisciplinaris, en resposta a les diferents capacitats de la noia i el noi.
- Una avaluació formativa que esdevé l'eina bàsica de comunicació amb els alumnes, dels seus processos d'aprenentatge.

Aspectes que contenen els **continguts essencials de l'orientació educativa**:

- El de *l'autoconeixement personal* del jove que es va obrint camí a partir d'un treball del currículum compartit de tot un equip de professionals.
- El de la *diversitat concreta de cada alumne/a* tractada amb les metodologies i els recursos al servei d'un coneixement i aprenentatge aplicat.
- El de *l'acompanyament personalitzat* assolit des de la detecció de les potencialitats i dificultats del jove promoguda des d'una concepció d'avaluació formativa.

Conseqüentment, un ensenyament d'aquest tipus ha de personalitzar l'aprenentatge (conèixer l'alumne i les seves particularitats personals, acadèmiques i professionals) i adequar-lo a les condicions cognitives, actitudinals i axiològiques de cada un (atenció a la diversitat). Però per poder fer-ho efectiu, cal parar atenció al sistema d'avaluació que no només s'ha de fer de morma inicial i sumativa, sinó que a de respondre a la concepció competencial del currículum. Cada matèria curricular no pot actuar de forma aïllada (només perseguint assolint aquelles competències pròpies de l'àrea disciplinària corresponent), ja que no té sentit només per ella mateixa sinó en funció d'un projecte global comú en interacció, per tant, és necessari establir un **sistema d'avaluació global, formatiu i permanent**, ja que serà de la única manera en què puguem precisar el QUÈ, el COM, el QUAN i el PER QUÈ:

- Prioritzar unes competències curriculars (generals i concretes d'un alumne o d'un grup en un moment determinat).
- Intervenir pedagògicament i en quin sentit.
- Dels resultats que s'obtenen.

Així doncs, tenint en compte la oportunitat legal d'implantar PDC al centre i la tendència *in crescendo* a l'autonomia que es busca pels centres educatius, **la meua intervenció s'identifica amb els objectius que persegueix l'orientació educativa**:

- Contribuir a la personalització de l'educació
- Ajustar la resposta educativa a les necessitats educatives dels alumnes, mitjançant les oportunes adaptacions curriculars i metodològiques en un intent d'adequar l'escola als alumnes i no els alumnes a l'escola
- Afavorir els processos de maduresa personal, de desenvolupament de la pròpia identitat i de la progressiva presa de decisions.
- Prevenir les dificultats d'aprenentatge, i si es cau, assistir-les.
- Assegurar la continuïtat educativa a través de les diferents àrees, cicles, graus, etapes, modalitats del sistema educatiu.
- Contribuir a l'adequada relació entre els diferents integrants de la comunitat educativa (professors, alumnat i famílies), així com entre la comunitat educativa i entorn social, assumint el paper de mediació i negociació entre els conflictes o problemes que que puguin plantejar-se entre els diferents integrants
- Contribuir a qualsevol classe d'innovacions que enfatitzin la millora de la qualitat de l'ensenyament.

INTEGRACIÓ DE L'ORIENTACIÓ EN EL SISTEMA EDUCATIU ACTUAL¹²
Llei General d'Educació de 1970
- Art.125 i 127, s'introdueix el dret de l'alumne a rebre Orientació i tutoria donant lloc a la creació, en 1977, dels Serveis d'Orientació Escolar i Vocacional (SOEV).
Llei 13/1982, de 7 d'abril, de integració Social dels Minusvàlids¹³
Amb aquesta llei, van aparèixer en el marc educatiu, els equips multiprofessionals que es van ocupar de l'escolarització, valoració diagnòstica i atenció a l'alumnat amb deficiències, no obstant, l'actuació puntual dels serveis d'Orientació creats, l'escassa integració de les seves intervencions dins del marc global d'escola amb què actuaven, així com els escassos recursos institucionals posats en pràctica, no van possibilitar fer extensiu aquest dret a tots els alumnes.
Llei Orgànica 1/1990 d'Ordenació General del Sistema Educatiu
Segueix constantant el dret de l'alumne a rebre Orientació:
- Art.55.e.: L'Orientació educativa i professional és un factor que afavoreix la qualitat i millora de l'ensenyament.
- Art.60.1: La Tutoria i Orientació dels alumnes formen part de la funció docent.
- Art.60.2: Les Administracions Educatives garantiran l'Orientació acadèmica, psicopedagògica i professional dels alumnes, especialment pel que fa a les diferents opcions educatives i a la transició del sistema al món laboral.
Llei Orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de la Qualitat de l'Ensenyament
- Art. 2.c.:Es reconeix el dret de l'alumne a l'Orientació educativa i professional
- Art.26.3: Assenyala com funcions dels equips d'orientació el recolzament a alumnes i família en aquells moments clau de presa de decisions sobre itineraris formatius.
- Art. 27.4: es ressalta la importància de la tutoria i l'orientació educativa i professional en els Programes d'Iniciació Professional.
- Art. 56.e.: Determina entre les funcions docents la col·laboració en el procés d'orientació educativa, acadèmica i professional, en coordinació amb els equips especialitzats.
- Art. 68.1: L'autonomia pedagògica es concreta amb caràcter general i entre altres en els Plans d'Orientació Acadèmica i professionals.
- Art. 84.f.: Determina entre les atribucions del Claustre de Professors coordinar les funcions referides a tutoria, orientació, avaluació i recuperació dels alumnes.
Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, de l'Ensenyament
- Art. 1.f.: Estableix que el Sistema Educatiu es consolida sobre determinats principis entre els que hi són l'Orientació educativa i professional dels estudiants, com a mitjà necessari per l'assoliment d'una formació personalitzada, que propicia una educació integral en coneixements, destreses i valors.
- Art.2.2.: Els poders públics prestaran una atenció prioritària, entre d'altres, a la Orientació educativa i professional
- Art.5.6: També correspon a les Administracions públiques facilitar l'accés a la informació i a l'Orientació sobre les ofertes d'aprenentatge permanent i les possibilitats d'accés a elles.
- Art.22.3: L'Educació Secundària Obligatòria prestarà especial atenció a l'orientació educativa i professional
- Art.26.4: Així mateix, entre els principis pedagògics s'assenyala que correspon a les Administracions educatives promoure les mesures necessàries per què la tutoria personal dels alumnes i l'orientació educativa, psicopedagògica i professional, constituïsquen un element fonamental en l'ordenació d'aquesta etapa.

¹² Bisquerra, R. (1996) *Orígenes y desarrollo de la orientación psicopedagógica*. Ed.Narcea. Madrid

¹³ Llei d'Integració Social del Minusvàlid (LISMI). Veure: <http://www.lismi.es/>

- Art. 91.c, d i h.: Entre les funcions del professorat hi són la tutorització dels alumnes, la direcció i l'orientació de llur aprenentatge i el recolzament en els seu procés educatiu, en col·laboració amb les famílies i l'orientació educativa, acadèmica i professional dels alumnes, en col·laboració, en el seu cas, amb els serveis o departaments especialitzats, així com la informació i l'orientació periòdica a les famílies sobre el procés d'aprenentatge de l'alumne.

REFERENT NORMATIU D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT A L'ESO

Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació que regula els principis rectors del sistema educatiu i reconeix l'educació com el mitjà per a la realització personal i el progrés col·lectiu.

- Art.59. Explicita l'objectiu i les finalitats de l'ESO, en concret, l'article 59.4 assenyala que el Departament d'Ensenyament ha d'establir PDC orientats a la consecució de la titulació en ESO. Aquests programes poden comprendre activitats regulars fora dels centres, en col·laboració, si escau, amb les administracions locals, i s'han de portar a terme amb les mesures de garantia que es determinin per reglament.
- Art.63 estipula que el Departament d'Ensenyament pot establir mecanismes de col·laboració amb les administracions locals i amb agents socials i econòmics per tal de planificar, organitzar i desenvolupar accions formatives amb la finalitat d'afavorir la inserció laboral i la qualificació professional.
- Art.91 (juntament amb l'article 5 del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius estableixen que entre els elements que ha de contenir el projecte educatiu del centre hi ha els procediments d'inclusió educativa, els criteris que orientin l'atenció a la diversitat i els que han d'orientar les mesures organitzatives, sempre d'acord amb els principis de l'educació inclusiva i la coeducació.

Decret 143/2007, de 26 de juny, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria.

- Art.14 estableix que es poden organitzar programes de diversificació curricular per als alumnes que necessitin una organització diferenciada de l'establerta en el centre, pel que fa als continguts i als criteris d'avaluació per tal que s'assoleixin els objectius i les competències bàsiques de l'etapa i afavorir, d'aquesta manera, l'obtenció del títol de graduat en educació secundària obligatòria. Així mateix, correspon al Departament d'Ensenyament autoritzar els programes de diversificació curricular que comportin una organització curricular i una permanència en el centre diferent a l'establerta amb caràcter general.
- Art.14.7 concreta que el Departament d'Ensenyament podrà establir convenis amb ajuntaments, ens locals i altres institucions per al desenvolupament dels programes de diversificació curricular que comportin la realització d'activitats fora del centre, que en cap cas podran ser de tipus laboral ni professional.
- Art.23.3 estableix que cada centre ha d'establir els principis per a l'atenció a la diversitat dels alumnes. És recomanable que els centres puguin recollir aquests principis en un pla d'atenció a la diversitat, que ha de formar part del PEC. Aquest pla inclourà totes les actuacions que es duran a terme per atendre les necessitats educatives específiques de l'alumnat. Correspon a la comissió d'atenció a la diversitat la concreció per a cada curs escolar d'aquest pla d'atenció a la diversitat de l'alumnat.

Ordre EDU/295/2008, de 13 de juny, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació a l'educació secundària obligatòria.

- Art.6.2 recull els aspectes relatius a l'avaluació de l'alumnat participant en un programa de diversificació curricular.

Ordre ENS/56/2012, de 8 de març, de modificació de l'Ordre EDU/295/2008, de 13 de juny, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació a l'educació secundària obligatòria.

D'altra banda, en el "**Document d'orientacions sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO**"¹⁴ s'especifiquen les orientacions perquè cada centre faci la concreció del seu pla d'atenció a la diversitat i es detallen les diferents mesures d'atenció a la diversitat possibles.

5. MODIFICACIONS DEL PLA DE TREBALL PREVIST.

El Pla de Treball entregat en iniciar el pràcticum no ha sofert massa variacions. A continuació presento una graella en la que pot veure's, punt per punt, quines han estat les modificacions patides i quins són els objectius que s'han complert i els que no.

FASE1: Presa de contacte, anàlisi de la demanda, definició conjunta dels objectius i recollida i anàlisi d'informació	
DATA: Setembre	
HORES: 20	
Pla inicial	Pla Final
<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer el context - Aproximació al funcionament del departament d'atenció a la diversitat i les tasques del psicoedagog que hi treballa. - Consensuar l'organització de les pràctiques amb el meu tutor - Conèixer els objectius, l'organització de l'AO, criteris i procediments d'assignació. - Conèixer l'alumnat de l'AO i la proposta didàctica de les àrees implicades. 	<p>Aquests objectius s'han complert en les dates establertes (tot i que el centre l'he anat coneixent amb més profunditat a mesura que avancen les pràctiques) al que he afegit un coneixement més exhaustiu del DOP. Se m'ha facilitat tota la informació que he necessitat. Les observacions efectuades del grup i practica educativa en general a l'aula, m'ha donat molta informació, amb les que he detectat els punts forts i febles tant de les potencialitats i capacitats dels alumnes, com de les metodologies de treball que funcionen o no.</p>
FASE 2: Disseny, preparació de materials, redefinició de la intervenció, acords i compromís.	
DATA: Primera setmana d'Octubre	
HORES:15	
Pla Inicial	Pla Final
<ul style="list-style-type: none"> - Presentar el material al professorat implicat. - Consensua i prendre decisions per establir el pla d'intervenció i corresponsabilitzar als professors per assolir l'èxit de la mateixa 	<p>Es compleixen els objectius marcats, en un ambient de col·laboració i corresponsabilitat amb tots els implicats.</p>
FASE 3: Implementació i seguiment del Pla.	
DATA: Oct.Nov. i primera de des.	
HORES: 35	
Pla inicial	Pla Final
<ul style="list-style-type: none"> - Atenció individual i seguiment de casos específics, si escau. - Participar i col·laborar en el Pla d'actuació. 	<p>Els objectius s'han complert amb la única diferència que l'atenció individualitzada a quedat en mans del meu tutor, ja que els aspectes en que he centrat la meua</p>

¹⁴ Document d'orientacions sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO. Generalitat de Catalunya. Veure: http://educacio.gencat.cat/documents/IPCNormativa/DOIGC/CUR_ESO.pdf

<ul style="list-style-type: none"> - Orientar als professors a enfocar les sessions. - Presentar el Pla de treball a l'alumnat - Dificultats trobades en aplicar el Pla. - Modificacions de les programacions i material durant l'aplicació. - Evolució dels alumnes, actitud i motivació. 	<p>intervenció directa eren similars al que preteni en les intervencions individuals, i així, m'he focalitzat més en la intervenció grupal, "tocant" aspectes emocionals i d'autoconsciència que necessitaven tot l'alumnat.</p>
FASE 4: Avaluació del projecte, propostes de millora i prospectiva DATA: 2a desembre HORES:10	
Pla Inicial	Pla Final
<ul style="list-style-type: none"> - Valorar, extreure conclusions, proposar millores i decidir la seva continuïtat o no al llarg del curs. 	S'han assolit els objectius.

6. EXPOSICIÓ, ANÀLISI I DISSECCIÓ DELS RESULTATS.

Per explicar aquest apartat utilitzaré el *timing* de seguiment que vam pactar ja desde l'inici i que s'ha complert en la seva totalitat:

Sessió prèvia (finals d'agost) Revisar la informació que tinc del centre del meu PRC1.	
Setembre	SEGUIMENT DE LA FASE 1
Presa de contacte, anàlisi de la demanda, definició conjunta dels objectius i recollida i anàlisi d'informació	
<p>Sessió 1 (dia 3): Reemprendre el contacte amb el centre (personal i recollida de documentació rellevant que em manca per la intervenció), revisar la demanda, planificació general de les pràctiques amb el meu tutor i entrevistes amb professors implicats.</p> <p>Sessió 2 i 3 (dies 18 i 23): Recollida i anàlisi d'informació de les pràctiques educatives (observacions directes a l'aula), entrevistes amb l'alumnat.</p> <p>Sessió 4 (dia 30): Reunió per contrastar la informació recollida amb el meu tutor i elaborar hipòtesis atenent als punts forts, dèbils, interessos i estat de l'alumnat, metodologies...</p> <p>Per ampliar la informació veure: http://prc2evapujolpons.blogspot.com.es/p/fase-1.html</p>	
<p>El que pretenia en aquesta fase era conèixer especialment la filosofia del centre respecte d'atenció a la diversitat, concretament les debilitats, forteses i grau de satisfacció del funcionament del PDC inclòs en el PEC; Observar i analitzar com treballa el professorat per afavorir l'adquisició dels objectius i CB de l'alumnat; Conèixer inquietuds, motivacions, estat acadèmic, personal i emocional de l'alumnat i el grau d'implicació de les famílies en l'educació dels seus fills i en relació amb el centre. Mitjançant observacions, entrevistes i notes de camps he aconseguit un ampli recull d'informació en la que bastir la meva intervenció. En general tothom està d'acord en què l'AO és un recull òptim per aquells alumnes en perill de no acreditar la ESO. Tot i la implicació de la comunitat educativa, afirmen que molts cops es senten desbordats i els manca orientació. D'aquí que la intervenció actüi sobre els professors i sobre els alumnes.</p>	
Octubre	SEGUIMENT DE LA FASE 2
Disseny, preparació de materials, redefinició de la intervenció, acords i compromís	

Sessió 5 (dia 2): Reunió per mostrar al coordinador pedagògic, al tutor i mestres implicats la proposta inicial per intervenir en les millores de les pràctiques educatives (concretant l'àrea i activitats en que s'han d'introduir els canvis), analitzar i concretar conjuntament els canvis que es pretenen (que seran sempre realistes, ajustats i fàcils d'aplicar), definir col·laborativament els diferents rols amb una distribució de tasques ajustada a les competències i possibilitats de cadascú (afavorint progressivament l'autonomia dels professors en relació a les tasques a desenvolupar) assegurant el compromís i la participació de tots els implicats.

Sessió 6 (dia 6): Reunió per compartir, equilibrar i recolzar l'aportació de materials per part de l'assessor i dels altres participants, Redefinir el plà, establir acords (calendari per l'atenció individual prioritant l'alumnat, la meua intervenció directa a l'aula...), establir acords previs sobre com quan i què es recollirà, tenir instruments comuns per avaluar, prendre decisions (s'acorda començar a implementar el plà el 7 d'octubre i fer el seguiment fins desembre, tenint en compte que les dates han de ser realistes i preveure el temps per la implementació, la recollida d'informació i l'avaluació de les mateixes i si escau la seva reformulació), consensuar eines i instruments per la recollida de dades per analitzar el procés d'introducció del canvi i el resultat del mateix.

Per ampliar informació veure: <http://prc2evapujolpons.blogspot.com.es/p/fase-2.html>

El treball previa a aquestes reunions ha estat considerable, he hagut d'apel·lar als meus coneixements en programació per la proposta de partida sobre la que el professorat ha estat molt participatiu i implicat. Hem confegit la unitat i el meu rol ha estat cabdal alhora d'organitzar-la i alhora de presentar un sistema d'avaluació on es tinguin en compte tots els implicats, la col·laboració i l'intercanvi d'idees és cabdal en aquesta fase.

Novembre

SEGUIMENT DE LA FASE 3

Implementació i seguiment del Plà

Sessió 7, 8 i 9 (dies 28 d'octubre, 11 i 25 novembre): col·laboració en el desenvolupament, seguiment del Plà. Reunions amb el professorat implicat per contrastar opinions, posar en comú de les dificultats en què s'han trobat, resposta de l'alumnat... utilitzant explícitament els acords previs respecte les dimensions i indicadors del canvi com a referent/criteri per a la valoració, reforçar les valoracions fruit de la construcció conjunta, reconduir les valoracions negatives cap a propostes a desenvolupar.

Sessió 10, 11, 12 i 13 (dies 4, 11, 18 i 25 de novembre) intervenció directa a l'aula.

Sessió 14 i 15 (dies 11 i 14) Observació a l'aula per fer el seguiment directe i anotar el màxim d'informació del desenvolupament de la U.P. de l'àmbit sociolingüístic. *No he de perdre de vista que l'objecte de seguiment dels canvis i millores és tant per les pràctiques del professor com perls canvis i millores en els aprenentatge i l'actitut dels alumnes.*

Per ampliar informació veure: <http://prc2evapujolpons.blogspot.com.es/p/normal.html>

Personalment he presentat la intervenció a l'alumnat, explicant la dinàmica i el sistema d'avaluació. Un cop engegada la intervenció l'intercanvi d'informació ha estat cabdal per anar reorientant i focalitzant esforços de cara a maximitzar l'efectivitat de la intervenció. Valoro molt positivament haver fet observacions insitu un cop iniciat el procés de la implementació, així com el suport al PAT (dinàmiques d'educació emocional) i que ens ha ajudat a encaminar tot el treball que junts feiem des de les diferents vertents.

Desembre

SEGUIMENT DE LA FASE 4

Avaluació del projecte, propostes de millora i prospectiva

Sessió 16 (dia 9): Avaluació del procés, quantificar els resultats observant els indicadors acordats inicialment, veure-ho amb perspectiva més global, extreure conclusions, proposar millores i decidir la seva continuïtat.

Per ampliar la informació veure: <http://prc2evapujolpons.blogspot.com.es/p/fase-4.html>

Tot el treball de recull d'informació inicial, el pactar i definir la intervenció tots junts, l'entrega dels professors implicats, la dinàmica de treball en paral·lel que hem realitzat, els esforços compartits de treballar vers l'alumnat tant aspectes estrictament curriculars (àmbit sociolingüístic) com transversals (desde l'acció tutorial i les 4 sessions amb la meua intervenció directa amb el programa ESIETS de relaxació i autoconeixement), les observacions efectuades (que hem permetien una visió ampla i objectiva del funcionament del procés), les reunions per intercanviar informació i la resposta dels alumnes ha estat un treball digne d'admirar. L'impacte que ha ocasionat s'ha vist reflexat en el rendiment de l'alumnat, en la disminució d'absentisme, en la cohesió del grup i individualment em observat una millora en les relacions interpersonals, tant amb el grup de l'AO com amb el grup i professorat del seus cursos de referència (3r 4t de la ESO ordinari).

Tots estem d'acord en que s'ha de seguir treballant en aquesta línia:

- L'enfoc interdisciplinari de les àrees, el treball cooperatiu i l'ús de les TIC, ens ajuden a **motivar** a l'alumnat individualment i col·lectiva, incidint directament i inevitable en la cohesió de grup, el seu rendiment acadèmic i disminuint el grau d'absentisme, tant dins de l'AO com en les àrees que realitzen amb el seu grup-classe de referència dels respectius cursos. Veient els resultats obtinguts amb el grup de l'AO, coincidim en que és una dinàmica que s'hauria de extrapol·lar a la metodologia global de tot el centre.
- Veient els resultats de la implementació del programa ESIETS (relaxació i educació emocional per afavorir el desenvolupament armònic de les persones) ens fa veure la **necessitat de realitzar de forma sistemàtica un treball de consciència individual i grupal d'educació emocional, vivenciada**. De cara al futur, el centre s'hauria de plantejar estendre aquesta pràctica educativa innovadora el màxim possible, per fer-ho efectiu plantejo diferents actuacions:
 - Presentar una proposta dins del marc dels Projectes d'innovació del Departament.
 - Realitzar una formació de centre, dirigida a tots el professorat, en tècniques de relaxació. per a que ho puguin incloure dins de la seva metodologia a l'aula de forma aplicada i sistemàtica.
 - Crear un equip de recerca, per treballar a nivell de centre, en la línia de les bones pràctiques educatives.

7. CONCLUSIONS

Gràcies al meu període de pràctiques he pogut reflexionar sobre temes de l'educació en general i sobre la tasca de la psicopedagogia. Intentant sintetitzar el que ha significat aquest procés per mi, destacaré els punts que considero més rellevants:

Respecte el tema de les avaluacions en general:

- **L'avaluació sempre ha de ser una responsabilitat col·lectiva i compartida, mitjançant l'ús d'un llenguatge sempre en positiu** (tothom reacciona millor si sap que pot millorar).
- **Avaluar i ensenyar és el mateix procés**. Una activitat d'avaluació és una activitat d'aprenentatge, una activitat d'avaluació és bona si es pot fer servir com a activitat d'aprenentatge.
- **L'avaluació ha de ser realista, rellevant, constructiva i socialitzadora**.
- **Cal que els alumnes participin en les discussions dels seus aprenentatges, sols així els farem reflexionar i implicar-se en la seva pròpia formació, a mode de *feedbacks* i *retroalimentacions constants* que els ajudin a saber on són i que s'espera d'ells, per a que aprenguin a autoregular-se i a saber que han de fer en cada moment per aconseguir el que volen** (el mètode de les rúbriques de la UOC és un exemple que a mi particularment m'ha ajudat molt i m'ha servit per enfocar-me i no perdre'm en les activitats a entregar, coneixent i esforçant-me des del principi en funció a la nota que he volgut obtenir, tant a estat així, que la majoria d'assignatures que ens han presentat les rúbriques he tret matricules d'honor i excel·lents, i si per a mi ha estat molt gratificant i m'he sentit poderosa i

amb plpe control de les meves possibilitats, que no confegirà en el nostre alumnat?

- **Diversificar eines d'avaluació és important per obtenir una bona triangulació d'informació** (d'aquí que en la intervenció de l'àmbit sociolingüístic afegís un registre d'autoavaluació i coavaluació de cada alumne, que completa, entre d'altres, l'avaluació del professor).

A nivell global m'agradaria destacar:

- **La importància de conèixer instruments i tècniques que ajuden a fer un diagnòstic més acurat per part del/de la psicopedagog/a en les primeres fases de diagnòstic és cabdal.** Considero que des de la UOC s'hauria de dedicar una assignatura específica a aquesta temàtica, ja que, tot i que es mencionen al llarg de la llicenciatura, no se'n profunditza. No obstant, com a bons professionals entregats en aquesta tasca, tenim eines suficients per trobar els més addients, corregir-los i interpretar els resultats.
- **Treball en equip en un ambient relaxat i de diàleg.** És cabdal entendre el nostre rol dins d'un context participatiu i de corresponsabilitat, on totes les aportacions sumen, sobretot quan s'intervé en contextos d'aquestes característiques (cal saber escoltar). La manca de recursos i de reposta del sistema, en moltes ocasions ens supera, no obstant, hem de saber utilitzar el que tenim a l'abast, que en moltes ocasions és més del que necessitem tot i que de primeres no ho veiem.
- **Els adults de referència al centre hem de ser models a imitar.** Considero que un dels factors més importants per poder ajudar als alumnes és la NOSTRA PRESENCIA inclús m'etreviria a dir que, la percepció subjectiva que tinguin de nosaltres determinarà en major mesura l'efectivitat de les estratègies que utilitzem amb ells.
- **Es cabdal respectar el temps de resposta i els silencis.** A diferència del que creia anteriorment, ara considero que els silencis oculten allò difícil de nombrar, els silencis generen canvis.
- **És molt important ser conscients de les nostres pròpies limitacions davant els casos que ens trobem.** Hem de descobrir que volem aconseguir, que necessitem, que ens manca i aprendre a demanar-ho.
- **Cal adaptar-nos al ritme dels alumnes amb els que treballem. I donar-los suport constantment,** per potenciar al màxim les seves capacitats.
- **El suport de les famílies és necessari, però no determinant.** El recolzament de l'entorn proper de l'alumnat és important, però, malauradament, cada cop és més comú (almenys per la meva experiència en aquest centre) trobar alumnes amb entorns més desestructurats i amb manca de figura paterna, materna o de les dues i sense referents clars que els guii en el seu aprenentatge. En aquest centre, la vinculació i presència de les famílies no és molt habitual, tot i això, els alumnes han anat evolucionant positivament. Tot i l'evidència, considero que s'ha de trobar la manera de vincular més als tutors legals de l'alumnat en el seu desenvolupament.
- **Implementar les tècniques de relaxació** en el Currículum representa un canvi qualitatiu en el sistema educatiu, tenint en compte que incideix en els aspectes cognitiu, emocional i de conducta. Els tres aspectes són necessaris pel desenvolupament integral i armònic de la persona (finalitat de l'educació). A nivell cognitiu, facilita l'activació de l'hemisferi dret del cervell i permet tenir una percepció més global i processar la informació de manera més intuïtiva i comprensiva. Els pensaments resulten més clars i més flexibles, això ajuda a tenir altres perspectives. Millora la capacitat d'atenció, concentració i associació, per tant, **millorar les capacitats bàsiques per a l'aprenentatge.** Amb el **treball de l'educació emocional** l'alumnat aconsegueix un millor benestar personal. Des de l'estat de relaxació connecten més fàcilment amb les

emocions. Amb l'adquisició de les diferents competències personals: autoconeixement, autoestima, automotivació i autocontrol, s'aconsegueix un equilibri emocional que augmenta la seva empatia i les seves competències socials. Així se'n veuen beneficiades les relacions interpersonals, amb el que **afavorim un bon clima d'aula i facilitem la inclusió de tot l'alumnat** (sobretot els que tenen trastorns de conductes) ja que mitjançant l'entrenament i la pràctica d'algunes tècniques de relaxació milloren l'autocontrol, i en reduir la seva impulsivitat aconseguix una autorregulació que afavoreix una conducta més apropiada a l'aula. Amb la millora de les característiques pròpies d'aquest tipus d'alumnat, facilitarem la seva adaptació al grup.

L'experiència que m'ha permès viure la UOC en aquesta llicenciatura no té preu. He pogut posar-me en la pell d'una psicopedagoga, en un entorn real, amb persones reals i casos reals. Adoptar aquest rol m'ha fet sentir molt realitzada i professional i m'ha obert un ventall de possibilitats i mil idees en les que dirigir les meves energies. Finalitzo el meu pràcticum amb la certesa que he adquirit aprenentatges valuosos pel meu futur professional.

8. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

- AA.VV.** (2005). *“El cómo, el por qué y el para qué del aprendizaje cooperativo”* (pp.345-351). Cuadernos de Pedagogía.
- Barrachina, L.A.** (Coord.) (2011). *Diagnòstic en educació*. Barcelona. UOC.
- Bisquerra, R** (Coord) (1998). *Modelos de orientación e intervención psicopedagógica*. Barcelona.
- Booth, T i Ainscow, M.** (2002). *Guía para la evaluación i mejora de la educación inclusiva. Index for Inclusion*. Madrid. Consorcio Universitario para la educación inclusiva.
- Cabero, J.** (Coord.) (2003). *Noves tecnologies de la informació i la comunicació en l'educació*. Barcelona. UOC.
- Castelló, M.; Monereo, C.** (2001). La organización de la enseñanza estratégica en los centros de secundaria. A.C. Monereo (Coord.), *Ser estratégico y autónomo aprendiendo* (pp.29-40). Barcelona: Graó
- Coll, C.** (Coord.) (1997). *Psicología de la instrucción*. Barcelona. UOC
- (Setembre 2013): [Document d'Orientació sobre l'atenció a la diversitat a l'ESO](#). Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.
Extret de:
http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/f622de9d-a9b0-4fdd-a7dd-2c629eb15315/document_orientacio_atencio_diversitat_eso.pdf
- Echevarría, B.**(Coord.), **Martínez, M., Isus, S., Sarasola, L.** (2008). *Orientació professional*. Barcelona. UOC
- Fernández, J.** (Coord.) (1995). *El trabajo docente y psicopedagógico en la educación secundaria*. Aljibe. Málaga.
- Fernández, J.** (Coord.) (1999). *Acción psicopedagógica en educación secundaria*. Málaga. Aljibe.
- Fullan, M.** (2002). *Los nuevos significados del cambio en la educación*. Barcelona. Octaedro.
- Galve, J.L.** y otros (1996). *Programas de Diversificación Curricular, de la teoría a la práctica*. Colección Propuestas Curriculares. Ed. CEPE. Madrid.

- Gavino, A.** (1997): Técnicas de terapia de conducta. Barcelona. Editorial Martínez-Roca.
- García, Moreno, Torrego** (1996): *Orientación y tutoría en la Educación secundaria*. Aljibe. Málaga.
- Johnson, D., Johnson, R., Holubec, E.** *El aprendizaje cooperativo en el aula*. Paidós educador.
- Lago, J.R. i Onrubia, J.** (2008a). *Assessorament psicopedagògic i millora de la pràctica educativa*. Vic. Eumo.
- Lobato, C.** *El trabajo en grupo. Aprendizaje cooperativo en secundaria*. Euskal Herriko Unibertsitatea
- Macarulla, I., Saiz, M.** (2009). *Bones pràctiques d'escola inclusiva*. Bcn. Graó.
- Montoya, M., De Diego, M.** (1998): Programa de diversificación curricular. *Ámbito Socio-lingüístico. 2º Ciclo ESO. Guía Didáctica*. Proyecto didáctico Quirón, 97. Ediciones de la Torre. Madrid.
- Monereo, C.** (Coord.) (2002): Modelos de orientación e intervención psicopedagógica. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya
- Monereo, C. i Solé, I.** (1996): *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista*. (pp.19-28). Alianza Editorial. Madrid.
- Pujolàs, P.** *Aprender juntos alumnos diferentes*. Eumo editorial.
- Pujolàs, P. i Lago, J.R, En Marín, E i Onrubia, J.** (Coords) (2011). *El asesoramiento para el aprendizaje cooperativo en la escuela*. En, Orientació educativa y procesos de innovación y mejora de la enseñanza. Barcelona. Graó.
- Perinat, A.** (Coord.) (2004). *Desenvolupament i aprenentatge durant l'edat escolar*. Barcelona. UOC.
- Selvini, M.** (Coord.) (1986). *El mago sin magia: cómo cambiar la situación paradójica del psicólogo en la escuela*. Barcelona. Paidós.
- Solé, I. i Martín, E.** (2011). *Orientación educativa. Modelos y estrategias de intervención*. Barcelona. Graó.

Normativa:

- **Llei 12/2009, del 10 de Juliol**, d'Educació. Extret del Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya: <http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/5422/950599.pdf>
- **Decret 143/2007, de 26 de juny**, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatoria. Extret del DOGC: <http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/4915/914193.pdf>
- **Decret 102/2010, de 3 d'agost**, d'autonomia dels centres educatius. Extret del DOGC: <http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/5686/1108859.pdf>
- **Ordre EDU/295/2008, de 13 de juny**. Extret del Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya: <http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/5155/1049705.pdf>
- **Ordre ENS/56/2012, de 8 de març**. Extret del Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya: <http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/6088/1230039.pdf>

9. ANNEXOS COMPLEMENTARIS

Per tal de poder completar la memòria considero oportú facilitar l'enllaç al **Power Point** de suport per la defensa virtual d'aquesta memòria, el **Blog** que he creat per executar el treball de la PAC2 (Diari de les pràctiques de la meua intervenció psicopedagògica), així com l'enllaç directe als **Annexos** d'aquesta memòria:

a) Power Point de suport per la defensa d'aquesta Memòria:

<http://www.slideshare.net/EvaPujolPons/presentacion-memoria-final-prc2>

b) Blog:

<http://prc2evapujolpons.blogspot.com.es/p/presentacio.html>

On es pot veure tot el procés de pràctiques i les fases desglossades una per una (objectius, desenvolupament, recursos emprats, avaluació i observacions personals), l'autoavaluació i les conclusions finals a les que he arribat al final del procés.

c) Annex memòria:

<http://prc2evapujolpons.blogspot.com.es/p/annex-de-la-memoria-final.html>

Que correpon a:

- **Annex 1:** *Unitat d'intervenció en l'àmbit sociolingüístic i fomentar l'autoconeixement en les sessions de tutoria:*

<http://prc2evapujolpons.blogspot.com.es/2014/12/annex-1-unitat-dintervencio-en-lambit.html>

- **Annex 2:** *Fitxes per la Unitat d'Intervenció de l'Àmbit sociolingüístic:*

<http://prc2evapujolpons.blogspot.com.es/2014/12/annex-2-fitxes-per-la-unitat.html>

- **Annex 3:** *Graella d'avaluació, autoavaluació i coavaluació de la Unitat d'intervenció de l'àmbit sociolingüístic:*

<http://prc2evapujolpons.blogspot.com.es/2014/12/annex-3-graelles-davaluacio.html>

- **Annex 4:** *Programa "ESIETS" per treballar l'autoconsciència, la consciència mitjançant la relaxació:*

<http://prc2evapujolpons.blogspot.com.es/2014/12/annex-4-programa-esiets-per-treballar.html>

- **Annex 5:** *Contracte PDC per l'alumnat de l'AO:*

<http://prc2evapujolpons.blogspot.com.es/2014/12/annex-5-contracte-pdc-per-lalumnat-de.html>

- **Annex 6:** *Contracte de pràctiques en empreses "Projecte Singular Futur":*

<http://prc2evapujolpons.blogspot.com.es/2014/12/annex-6-contracte-de-practiques-en.html>

- **Annex 7:** *Full de seguiment i avaluació alumne "Projecte Singular Futur":*

<http://prc2evapujolpons.blogspot.com.es/2014/12/annex-7-full-de-sguiment-i-avaluacio-de.html>